

RAVON JAARVERSLAG 2005

RAVON

REPTIELEN AMFIBIEËN VISSEN ONDERZOEK NEDERLAND

Het jaar 2005 was een belangrijk jaar voor RAVON: het aantal vrijwilligers, projecten en medewerkers is (weer) toegenomen. Ook is een grote slag gemaakt in de professionalisering van het bureau. Wat verder opvalt is dat veel gegevens zijn ontvangen van de waarnemers: ruim 44.000 records! Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van voorgaande jaren. Daarmee groeide het databestand, mede dankzij de Inhaalslag, tot meer dan 384.000 waarnemingen.

Dit jaarverslag geeft een beknopt overzicht van het werk van RAVON in 2005. De uitgebreide versie is te vinden op onze website: www.ravon.nl.

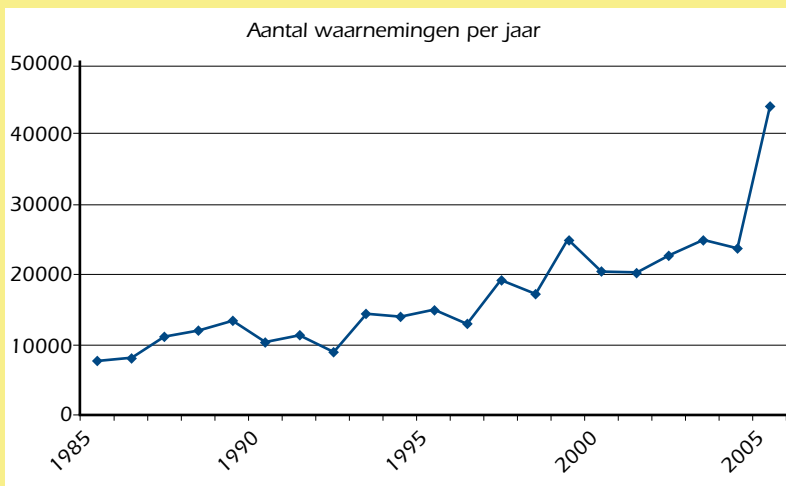

Foto omslag: Jelger Herder

PROJECTEN

Vissen in de Betuwe

De RAVON Werkgroep Poldervissen startte met het project 'Vissen in de West-Betuwe'. Doel is om vrijwilligers meer te betrekken bij de inventarisaties van vissoorten van sloten, weteringen, plassen en nevengeulen. Hiermee krijgen beleidsrelevante soorten als grote modderkruiper en bittervoorn meer aandacht. De onderzoeksresultaten worden gepresenteerd in een verspreidingsatlas en moeten hun weg vinden in beleid en beheer, zodat dit beter afgestemd kan worden op de ecologische eisen die poldervissen aan hun leefomgeving stellen.

Vrijwilligers actief

De Inhaalslag Verspreidingsonderzoek is in 2005 voortgezet. Voor dit onderzoek, in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, hebben 200 vrijwilligers een groot aantal verouderde waarnemingen van amfibieën- en reptielensoorten geactualiseerd. In totaal zijn meer dan 1100 kilometerhokken onderzocht. In ruim de helft van de gevallen werd de soort op zijn oude vindplaats teruggevonden. In een minderheid van de onderzochte kilometerhokken is de soort niet meer aangetroffen. Voorbereidingen zijn getroffen voor de uitvoering van de Inhaalslag vissen in 2007.

rugstreeppad

- soort aanwezig
- gedeeltelijk onderzocht
- × soort afwezig

Foto: Jelger Herder

Resultaat Inhaalslag 2005

Op veel oude vindplaatsen is de rugstreeppad ook in 2005 weer aangetroffen (de rode hokken). Ook is de soort op sommige plaatsen niet meer aangetroffen (kruis) of is er nog geen volledig onderzoek gedaan (grijze hokken).

Rugstreeppad in beeld in Flevoland

De rugstreeppad is zeer mobiel en koloniseert snel nieuwe leefgebieden. De soort komt plaatselijk algemeen voor en kan zich ook vestigen op terreinen die bouwrijp zijn gemaakt. Omdat de soort strikt beschermd is middels de Flora- en faunawet, kon men niet verder met sommige bouwprojecten. Dit vormde de aanleiding voor de opdracht van de Provincie Flevoland en het ministerie van LNV voor een vlakdekkend onderzoek. Uit het onderzoek, waaraan 22 vrijwilligers meewerkten, bleek dat de soort wijd verspreid voorkomt in de Noordoostpolder en lokaal in oostelijk en zuidelijk Flevoland. Dit onderzoek dient als basis voor het ecologisch onderzoek dat RAVON in 2006 en 2007 uitvoert. Op basis van beide onderzoeken wordt het 'Managementplan rugstreeppad Flevoland' opgesteld, waarin wordt aangegeven hoe met de rugstreeppad in bouwprojecten kan worden omgegaan.

Nederlands Centrum voor Natuuronderzoek

RAVON maakt deel uit van het NCN (Nederlands Centrum voor Natuuronderzoek), een consortium van de afdelingen Dieroecologie, Oecologie en Milieukunde van de Radboud Universiteit Nijmegen, Stichting Bargerveen, SOVON, VOFF en RAVON. In NCN-verband wordt samengewerkt in onderzoeksprojecten, worden colleges gegeven en worden studenten geworven, die in Nijmegen wetenschappelijk onderzoek kunnen doen.

Beekpriklarve in cuvette
Foto: Frank Spikmans

Vissen in de stad

Een onderzoek voor de gemeente Nijmegen heeft duidelijk gemaakt dat er in de stadswateren 19 vis- en 5 amfibieënsoorten voorkomen. Bijzonder is de aanwezigheid van rietvoorn, kleine modderkruiper en poelkikker, soorten van plantenrijke wateren met een goede waterkwaliteit. Er kan nog veel worden verbeterd. Daarom is er een plan opgesteld voor een meer ecologische inrichting en beheer van de stadswateren. Belangrijke verbeteringen zijn te boeken door de aanleg van plasbermen of glooiende oevers en een niet te intensief en gefaseerd maaibeheer. Het rapport is opgesteld in samenwerking met de hengelsportverenigingen en het NCN (zie kader).

Verbeteringen voor de gladde slang in Noord-Brabant

In opdracht van de Provincie Noord-Brabant is een soortbeschermingsplan voor de gladde slang opgesteld. Voor een goede afstemming en een breed draagvlak voor het plan zijn tijdens werkbijeenkomsten de ideeën en wensen van de beheerders verzameld. De gladde slang lijdt onder versnippering, het gebrek aan, of juist een te intensief beheer. De verwerving van landbouwgrond biedt goede kansen om de situatie voor deze soort te verbeteren. Het plan is zeer praktisch van opzet en nu al blijken de maatregelen, waaronder forse kapwerkzaamheden, positieve resultaten op te leveren. Ook vanuit de aangrenzende Belgische leefgebieden is interesse om met de maatregelen aan de slag te gaan.

Foto: Jelger Herder

Foto: Jelger Herder

Foto: Jelger Herder

Zonnebaars verdrijft knoflookpad

In 2005 is in het Rauwven, in opdracht van de provincie Noord-Brabant, onderzoek gedaan naar het voorkomen van de knoflookpad. Helaas is de knoflookpad niet meer aangetroffen. Jarenlang was het een vaste voortplantingsplaats van deze soort, totdat de zonnebaars, een exoot in Nederland, in het ven werd uitgezet. Dit is de knoflookpad uiteindelijk desastreus geworden. Het leegvissen van het ven in 2003 kwam voor de knoflookpad te laat.

Stichting RAVON
Postbus 1413
6501 BK Nijmegen
024 - 3653270
www.ravon.nl
kantoor@ravon.nl

Van gegevens naar bescherming

De Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) coördineert de inventarisatie en monitoring van reptielen, amfibieën en vissen door vrijwilligers. Op basis van deze gegevens zet RAVON zich in voor een betere bescherming en het duurzaam behouden van de soorten en hun leefgebieden. Honderden deskundige en enthousiaste vrijwilligers inventariseren en monitoren jaarlijks vele gebieden.

RAVON werkt op twee locaties: de Werkgroep Monitoring in Amsterdam coördineert ruim tien jaar de meetnetten amfibieën en reptielen in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring. In Nijmegen wordt o.a. gewerkt aan verspreidingsonderzoek en soortenbescherming. RAVON voert ook professionele inventarisaties uit, evenals kennisintensieve opdrachten. Verder werken we aan voorlichtingsmateriaal en geven we praktijkgerichte cursussen. Bovendien is RAVON actief bij het opstellen en uitvoeren van beschermingsplannen, zoals voor de boomkikker en de knoflookpad.

Foto: Maaike Pouwels

ORGANISATIE

Medewerkers

In 2005 is een reorganisatie van het RAVON-kantoor in Nijmegen afgerond. Naast de staf zijn er zijn 2 teams geformeerd: het team Vrijwilligers en Gegevens en het team Onderzoek en Bescherming. In totaal waren er 24 personen werkzaam bij RAVON, waarvan 5 personen in Amsterdam en 19 in Nijmegen (11,9 fte).

Donateurs

Het aantal donateurs groeide licht naar 810. Zij ontvangen het landelijk RAVON-tijdschrift en zijn lid van een van de provinciale afdelingen. Tevens worden voor en door de donateurs jaarlijks landelijke activiteiten georganiseerd, zoals inventarisatieweekenden en excursies.

Financiën

Een belangrijk deel van de financiën wordt verkregen door het uitvoeren van betaalde opdrachten. De omzet steeg van €530.000,- in 2004 naar €745.000,- in 2005. De financiële reserve van RAVON is gegroeid.

Dank!

Dank gaat uit naar de vele honderden vrijwilligers, die ons op enige wijze hebben ondersteund. Ook gaat dank uit naar de opdrachtgevers en sponsors:

Alterra, Bosgroep Midden Nederland, Bureau Mertens, Bureau Waardenburg, Centraal Bureau voor de Statistiek, Dienst Landelijk Gebied, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Europese Unie (LIFE-fonds), Geldersch Landschap, gemeentes Baarn, Nijmegen en Veghel, Helicon Opleidingen Velp, Landschap Overijssel, Ministerie LNV, Het Natuurloket, Natuurmonumenten, de provincies Drenthe, Flevoland, Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant en Overijssel, Platform Soortenbeschermende Organisaties, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen Limburg, Stichting tot Bevordering van de Herpetologie, Unie van Waterschappen, Vereniging Onderzoek Flora en Fauna, de waterschappen Reest en Wieden en Zuiderzeeland, Wereld Natuur Fonds en de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Nederland.

Foto: Jelger Herder

